Dyktanda dla klasy 4: wersja nauczyciela

Osiem tekstów na osiem tygodni. Przeczytaj cały tekst, dyktuj krótkimi fragmentami, przeczytaj ponownie i daj czas na sprawdzenie. Poproś o uzasadnienie zapisu wyrazem pokrewnym lub regułą.

Tydzień 1. Wycieczka do Krakowa

Cel: ó wymienne na o, e lub a. **Słowa:** mróz, ogród, wóz, stół, wróciliśmy.

W październiku nasza klasa pojechała do Krakowa. Rano na trawie leżał pierwszy mróz. Na Wawelu przewodnik opowiadał o królach i pokazał nam stary ogród. W muzeum stał dawny wóz, a obok dębowy stół z rzeźbionymi nogami. Wróciliśmy późnym wieczorem, zmęczeni, ale zadowoleni.

Ćwiczenie: Zapisz wyraz, który uzasadnia pisownię: mróz, ogród, wóz, stół, wrócić.

Odpowiedzi: mróz – mrozy, ogród – ogrody, wóz – wozy, stół – stoły, wrócić – wracać. W wyrazach król i późno ó się nie wymienia: te słowa trzeba zapamiętać.

Powtórka: Ułóż dwa zdania o wycieczce. Użyj w nich wyrazów z ó wymiennym.

Tydzień 2. Nad morze

Cel: rz wymienne na r i rz po spółgłoskach. **Słowa:** morze, dobrze, rowerze, kolejarz, wzgórze.

Przed wyjazdem nad morze tata dobrze sprawdził nasze rowery. Przy rowerze Zosi brakowało dzwonka. Na dworcu kolejarz pomógł nam wnieść bagaże do pociągu. Za oknem przesuwały się drzewa, rzeki i małe wsie. Gdy wjechaliśmy na wzgórze, zobaczyliśmy szare morze.

Ćwiczenie: Uzasadnij pisownię rz: morze, dobrze, rowerze, wzgórze, kolejarz, drzewa.

Odpowiedzi: morze – morski, dobrze – dobry, rowerze – rower, wzgórze – góra (rz wymienia się na r); kolejarz – zakończenie -arz; drzewa – rz po d. W wyrazie rzeki rz się nie wymienia.

Powtórka: Dopisz po dwa wyrazy z zakończeniem -arz i -erz.

Tydzień 3. Mój mały sąsiad

Cel: ż wymienne na g lub z. **Słowa:** koleżanka, nóżki, wożę, ważne, książkę.

Moja koleżanka Ola ma młodszego brata, Jurka. Jurek ma krótkie nóżki i ciągle biega po podwórku. W sobotę wożę go w wózku do parku. Ola mówi, że to ważne zadanie, bo brat jest jeszcze za mały na długie spacery. Wieczorem czytamy mu książkę o żyrafie i żółwiu.

Ćwiczenie: Podaj wyraz pokrewny, w którym zamiast ż jest inna litera: koleżanka, nóżki, wożę, ważne, książka.

Odpowiedzi: koleżanka – kolega, nóżki – noga, wożę – wozić, ważne – waga, książka – księga. W wyrazach że, żyrafa i żółw ż się nie wymienia.

Powtórka: Napisz trzy zdania o młodszym rodzeństwie lub sąsiedzie. Podkreśl wyrazy z ż.

Tydzień 4. W schronisku

Cel: ch i h. **Słowa:** schronisko, hałas, schody, druh, drużyna.

W schronisku dla zwierząt panuje hałas. Psy szczekają, a koty chowają się pod schodami. Nasza drużyna harcerska przyniosła karmę i stare koce. Druh Michał pokazał nam, jak bezpiecznie podchodzić do zwierząt. Na koniec każdy pogłaskał małego kotka. W drodze powrotnej długo rozmawialiśmy o tym, jak jeszcze możemy pomóc.

Ćwiczenie: Podziel wyrazy na dwie grupy: z ch i z h. schronisko, hałas, chować, harcerz, druh, schody.

Odpowiedzi: ch: schronisko, chować, schody (po s piszemy ch). h: hałas, harcerz, druh. W wyrazie druh h wymienia się na ż: drużyna.

Powtórka: Wypisz z tekstu wszystkie wyrazy z ch i ułóż je w kolejności alfabetycznej.

Tydzień 5. Gra w sali

Cel: nie z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami. **Słowa:** niepogoda, nie mogliśmy, niewysoki, nie lubi, niespodziewanie.

Tego dnia była niepogoda. Nie mogliśmy wyjść na boisko, więc pani zaproponowała grę w sali. Niewysoki Bartek nie lubi przegrywać, ale tym razem się nie złościł. Zadanie nie było łatwe, a jednak nasza drużyna się nie poddała. Wygraliśmy niespodziewanie. Pani powiedziała, że to nie przypadek, tylko dobra współpraca.

Ćwiczenie: Zdecyduj, czy piszemy razem, czy osobno: (nie)pogoda, (nie)mogliśmy, (nie)wysoki, (nie)spodziewanie, (nie)przypadek, tylko współpraca.

Odpowiedzi: niepogoda (rzeczownik, łącznie), nie mogliśmy (czasownik, osobno), niewysoki (przymiotnik w stopniu równym, łącznie), niespodziewanie (przysłówek od przymiotnika, łącznie), nie przypadek, tylko współpraca (przeciwstawienie, osobno). Od 1 stycznia 2026 r. także z przymiotnikiem w stopniu wyższym piszemy łącznie: niewyższy.

Powtórka: Ułóż zdanie z nie i czasownikiem oraz zdanie z nie i przymiotnikiem.

Tydzień 6. Lato u cioci

Cel: wielka i mała litera w nazwach. **Słowa:** Gdańsk, Zatoka Gdańska, Gdańszczanka, Czech, Kasprowy Wierch.

Moja ciocia mieszka w Gdańsku przy ulicy Długiej. W wakacje płynęliśmy statkiem po Zatoce Gdańskiej i oglądaliśmy Westerplatte. Ciocia jest Gdańszczanką, a jej mąż jest Czechem. W sierpniu pojechaliśmy razem w Tatry. We wtorek weszliśmy na Kasprowy Wierch, a w czwartek poszliśmy nad Morskie Oko.

Ćwiczenie: Wielka czy mała litera? (g/G)dańsk, (u/U)lica (d/D)ługa, (g/G)dańszczanka, (c/C)zech, (s/S)ierpień, (w/W)torek, (k/K)asprowy (w/W)ierch.

Odpowiedzi: Gdańsk, ulica Długa, Gdańszczanka (mieszkanka miasta: od 1 stycznia 2026 r. wielka litera, jak Czech), Czech (mieszkaniec państwa: wielka litera), sierpień i wtorek (miesiące i dni tygodnia: mała litera), Kasprowy Wierch (oba wyrazy nazwy: wielka litera).

Powtórka: Napisz adres swojej szkoły i nazwę miejscowości, w której mieszkasz.

Tydzień 7. Lekcja o Europie

Cel: zakończenia -ji, -ii, -i. **Słowa:** lekcji, geografii, Francji, Hiszpanii, kolei.

Na lekcji geografii oglądaliśmy mapę Europy. Kuba pokazał położenie Francji, Hiszpanii i Szwecji. Potem pani opowiedziała o historii kolei w Polsce. Najdłużej rozmawialiśmy o podróży z Polski do Belgii. Na koniec każdy wpisał do zeszytu nazwy trzech państw, które chciałby odwiedzić. Zabrakło nam czasu na rozmowę o Azji.

Ćwiczenie: Dopisz formę w dopełniaczu (kogo? czego?): lekcja, geografia, Francja, Hiszpania, historia, szyja, nadzieja.

Odpowiedzi: lekcji, Francji (po c, s, z piszemy -ji); geografii, Hiszpanii, historii (-ia po innej spółgłosce daje -ii); szyi, nadziei (-ja po samogłosce daje -i).

Powtórka: Wypisz nazwy pięciu państw Europy i zapisz je w formie: do Francji, do Belgii.

Tydzień 8. Kolekcja muszelek

Cel: ą i ę, także przed ł. **Słowa:** wziął, wzięła, swoją, piszę, piszą.

Wczoraj Marek wziął do szkoły swoją kolekcję muszelek. Pokazał ją całej klasie i opowiadał, gdzie znalazł każdą muszlę. Ania wzięła lupę i oglądała je z bliska. Pani poprosiła, żebyśmy napisali krótką notatkę. Piszę ją teraz w zeszycie, a koledzy piszą swoje na kartkach. Jutro przyniosę do szkoły zdjęcia z wakacji.

Ćwiczenie: Uzupełnij: on wzi_ł, ona wzi_ła; ja pisz_, oni pisz_; ja przynios_.

Odpowiedzi: on wziął, ona wzięła (w rodzaju męskim ą, w żeńskim ę); ja piszę, oni piszą; ja przyniosę. Na końcu czasownika w 1. osobie liczby pojedynczej piszemy ę, w 3. osobie liczby mnogiej ą.

Powtórka: Opisz swoją kolekcję lub ulubioną rzecz w trzech zdaniach. Zaznacz ą i ę.